

5. MÔN NGŨ VĂN

A. KIẾN THỨC TRỌNG TÂM:

I. PHẦN ĐỌC HIỂU

1. Ôn tập kiến thức:

- Kiến thức, kĩ năng đọc hiểu Truyện (Bài 1); Thơ bốn chữ, năm chữ (Bài 2).
- Ôn luyện thêm một số văn bản ngoài sách giáo khoa cùng thể loại.

2. Yêu cầu:

- Nhận biết và phân tích được các yếu tố thuộc thể loại, nội dung của văn bản:
 - + Truyện ngắn: cốt truyện, đề tài, chi tiết tiêu biểu, ngôi kể, lời kể, tình huống, chủ đề, thông điệp của truyện ngắn, ...
 - + Thơ: thể thơ, vần, nhịp, biện pháp tu từ, bố cục, hình ảnh và chi tiết tiêu biểu, cảm xúc của tác giả, thông điệp của văn bản, ...
- Đặc sắc chủ đề, nội dung, đặc sắc nghệ thuật của văn bản
- Nêu được nội dung, ý nghĩa, đặc điểm của hình ảnh, chi tiết trong bài.
- Nhận biết kiến thức tiếng Việt được sử dụng trong văn bản.
- Nêu được ý nghĩa, bài học cho bản thân sau khi đọc văn bản

II. PHẦN TIẾNG VIỆT

1. Ôn tập kiến thức:

- Các biện pháp tu từ đã học: So sánh, ẩn dụ, hoán dụ, nói giảm nói tránh...
- Nghĩa của từ

2. Yêu cầu:

Nắm vững kiến thức cơ bản; chỉ ra và nêu tác dụng của các yếu tố tiếng Việt trong đoạn ngữ liệu cụ thể.

III. PHẦN VIẾT

1. Ôn tập kiến thức:

Viết đoạn văn khoảng 200 chữ ghi lại cảm xúc sau khi đọc một bài thơ bốn chữ hoặc năm chữ.

2. Yêu cầu

- Hình thức: Viết đúng hình thức một đoạn văn, dung lượng khoảng 200 chữ; có mở đoạn, thân đoạn và kết đoạn. Diễn đạt rõ ràng, mạch lạc; các câu có sự liên kết. Bảo đảm đúng chính tả, dùng từ và ngữ pháp tiếng Việt.
- Nội dung: Giới thiệu được tác giả và bài thơ; nêu được ấn tượng, cảm xúc chung về bài thơ. Diễn tả được những cảm xúc về nội dung và nghệ thuật của bài thơ. Khái quát được cảm xúc về bài thơ.

B. ĐỀ MINH HOẠ:

PHẦN I. Đọc hiểu (5.0 điểm):

Đọc văn bản sau và trả lời câu hỏi:

HÀ NỘI (Trần Đăng Khoa)

*Hà Nội có chong chóng
Cứ tự quay trong nhà
Không cần trời nổi gió
Không cần bạn chạy xa*

*Hà Nội có nhiều hào(1)
Bụng súng đầy những đạn
Và có nhiều búp bê
Bóng tròn cho các bạn*

*Hà Nội có nhiều hoa
Bó từng chùm cẩn thận
Mấy chú vào mua hoa
Tươi cười ra mặt trận*

*Hà Nội có tàu điện(2)
Đi về cứ leng keng
Người xuống và người lên
Người nào trông cũng đẹp*

*Hà Nội có Hồ Gươm
Nước xanh như pha mực
Bên hồ ngọn Tháp Bút
Viết thơ lên trời cao*

*Mấy năm giặc bắn phá
Ba Đình vẫn xanh cây
Trắng vàng Chùa Một Cột
Phủ Tây Hồ hoa bay.*

1969

(Góc sân và khoảng trời, NXB Mỹ thuật, 2016)

Chú thích:

(1) Hào: Có thể hiểu là những con hào, tức là những rãnh nước hoặc mương nước dùng để phòng thủ, thường thấy trong các công trình quân sự hoặc khu vực thành phố.

(2) Tàu điện: Phương tiện giao thông công cộng chạy bằng điện, thường là các toa xe trên đường ray.

Thực hiện các yêu cầu:

Câu 1 (1,0 điểm). Bài thơ “Hà Nội” được viết theo thể thơ nào? Chỉ ra hai dấu hiệu về mặt hình thức của thể thơ đó?

Câu 2 (1,0 điểm). Hà Nội được nhà thơ khắc họa qua những chi tiết, hình ảnh nào? Qua những chi tiết, hình ảnh ấy, em cảm nhận như thế nào về Hà Nội?

Câu 3 (1,0 điểm). Chỉ rõ và nêu tác dụng của biện pháp tu từ được sử dụng trong hai câu thơ sau:

*“... Hà Nội có Hồ Gươm
Nước xanh như pha mực...”*

Câu 4 (1,0 điểm). Em hiểu như thế nào về vẻ đẹp và sức sống của Hà Nội được thể hiện trong khổ thơ cuối?

*Mấy năm giặc bắn phá
Ba Đình vẫn xanh cây
Trắng vàng Chùa Một Cột
Phủ Tây Hồ hoa bay.*

Câu 5 (1,0 điểm). Từ niềm tự hào về Hà Nội được thể hiện trong bài thơ, em hãy nêu những việc làm cụ thể mà bản thân có thể thực hiện để góp phần gìn giữ và phát huy các giá trị truyền thống của Hà Nội (trình bày bằng đoạn văn khoảng 5 đến 7 câu).

PHẦN II. Viết (5.0 điểm)

Đề bài: Viết đoạn văn khoảng 200 chữ ghi lại cảm xúc của em sau khi đọc bài thơ “Hà Nội” của Trần Đăng Khoa ở phần Đọc hiểu.